Literatura catalana

Víctor Català

Exercicis · 19 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2020 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 4 (Primera part)

4. Expliqueu almenys dos aspectes de *Solitud*, de Víctor Català, que mostrin la seva relació amb l'estètica i la visió del món del Modernisme.
[2,5 punts]

2. PAU 2020 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Segona part)

Segona part

Desenvolupeu UN dels dos comentaris de text proposats a continuació (pàgines 6 i 8):

1. Comenteu aquest fragment del capítol XIII («El Cimalt») de *Solitud*, de Víctor Català. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):
a) El context del fragment en l'argument de l'obra.
b) El significat de l'ascensió al Cimalt en l'itinerari vital de la Mila i la comparació amb la primera pujada a la muntanya.
c) El paper del pastor en aquest itinerari vital.
[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

—No em canso pas, pastor… Si sembla que tot just surto de casa! Això és com escalons, i aquest airet tan fi dona un bo per a pujar! —I, en efecte: la dona, enardida[1] com un soldat que marxa sota un pany de bandera, pujava amb bona empenta, sentint a dins del pit una escalforeta dolça de niu, que li feia més grata encara la viva frescor de l'atmosfera.

A son pas les garrigues[2] remogudes deixaven anar els didals buits de les ballarugues,[3] i els branquillons encara florits dels romanins li arrosaven[4] les faldilles, espolsant-li al damunt els crestallets de gebre[5] que els cobrien.

La dona recordà llavors la primera pujada a la muntanya, amb en Matias: aquella pujada tan trista, tan fadigosa, tan punyida[6] per pressentiments tèrbols enmig de la tranquil·litat real de sa vida d'aleshores. Quina diferència d'aquella pujada amb la d'ara, tan agradable, tan rejovenidora en plenes crueses hivernenques, en plena pobresa i malastrugança[7] matrimonial! En cosa de mesos tot s'havia enfonsat a son entorn, havia fugit d'ella tot lo alegrador i, malgrat això, ara tan sols començava ella a sentir-se animada i com segura sobre la terra, engrapada[8] fortament a quelcom que, volent o no, la mantenia a flor, sense deixar-la anar de fons amb tot lo de demés. «Oh! el que són les bones companyies!» pensava la dona mentre sos ulls amoixaven[9] novament, mes ara sense turbulències insanes, aquella esquena enfarfegada[10] que li anava tot davant.

1. *enardida*: 'envalentida'.
2. *garrigues*: 'alzines petites'.
3. *didals … de les ballarugues*: 'closques semiesfèriques de les aglans'.
4. *arrosaven*: 'mullaven de rosada'.
5. *gebre*: 'glaç'.
6. *punyida*: 'punxada, agullonada'.
7. *malastrugança*: 'mala sort'.
8. *engrapada*: 'agafada'.
9. *amoixaven*: 'amanyagaven, acariciaven'.
10. *enfarfegada*: 'carregada'.

3. PAU 2020 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Segona part)

2. Comenteu el fragment següent del capítol XI («Mal de muntanya») de *Solitud*, de Víctor Català. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) La situació del fragment en l'argument de l'obra i en l'evolució de la protagonista (feu atenció al títol del capítol).

b) El personatge de Maties, els canvis que experimenta i la degradació de la seva relació amb la Mila.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

I ni aquell dia ni en tots els d'aquella quinzena que en Maties passà fora de casa, va atrevir-se a reptar-lo per quedar-se a dormir a ca l'Ànima, de por que ell no se'n valgués i ho dongués per excusa de no eixir a captar. Mes, de la quinzena següent en avall, les sortides llargues de dos i fins de tres dies menudejaren tant, que la dona començà d'inquietar-se'n, trobant que era hora de tibar una mica la corda. A les primeres advertències, en Maties, sobtat, semblà desconcertar-se; després, embullant-se, com de costum, prometé vagament esmena, en mots trencats que res volien dir. «Que sí…» «que *bueno*…» «que veuràs…» «que ja miraré…» mes això fou tot, i ni el més petit canvi alterà sa nova manera d'obrar. Aleshores la Mila passà de les advertències als predicots, i seguidament d'aquests a les ordres terminants; però el resultat fou el mateix: estrellar-se tots sos esforços contra la resistència passiva que el feia amollar[1] aparentment, doblegant-se com un jonc al venir l'estup,[2] per a redreçar-se un cop passat aquest, com si tal cosa. Sortia sempre més i més dejorn[3] de casa, i al fer-li ella prometre que tornaria abans del vespre, ho prometia sense fer-la insistir, mes al vespre no tornava i sovint l'endemà tampoc; i en va era que tractés de retenir-lo amb qualsevol pretext o que volgués fer-li fer quelcom en la casa: ell se li escorria com una anguila i quan el cercava ja no el trobava enlloc. La mandra i la droperia semblava que se li haguessin fos amb la greixesa,[4] i a voltes ella li descobria lleugereses d'isard[5] i vivors picardioses de guilla[6] per a enganyar-la i fer-li perdre sa petja.[7] Prompte s'hagué de donar compte la Mila de que el canvi del seu home era més gros del que sospità al principi; que quelcom d'impensat havia pogut més que ella, que havia entrat en l'altra vida, forçant la porta closa de la indiferència bestial, un element nou que l'alterava per dintre, i que aquell element misteriós tancava en si una força que era hostil a la muller, que la rebutjava i l'apartava d'aquella vida encara més de lo que sempre ho havia estat.

La dona en sentí de la nova derrota un despit furibund de bèstia engrillonada, i a la nit, en la buidor del llit matrimonial, mossegava, bocaterrosa, la frescor humida de les coixineres.

[…] Va parlar-ne a la fi amb el pastor, d'aquell misteri, i el pastor li digué:

—M'agrada pas llei de fere mals pensaments, i d'això que vuiu dire ne tingui pas encara vera certesa, mes… vaja: que per a mi tinc que el vostre home pidola pas com vos fa vore… […].

La Mila no digué pas res, com el pastor li encomanava, però tot son coratge defallí davant la nova prova a què era sotmès, i la seva solitud s'espesseí i congelà entorn de son ànima com pans de gleves[8] polars. Finava l'octubre, i els crepuscles, fent sempre més i més lloc a la nit, retallaven de cada cap el dia amb estisores d'ombra, empetitint-lo considerablement.

1. *amollar*: 'estovar-se, cedir'.
2. *estup*: 'riuada, rierada'.
3. *dejorn*: 'd'hora'.
4. *greixesa*: 'greix corporal'.
5. *isard*: 'cabirol'.
6. *guilla*: 'guineu'.
7. *petja*: 'rastre'.
8. *pans de gleves*: 'terrossos, masses compactes'.

4. PAU 2019 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1. Expliqueu les successives decepcions i frustracions que pateix la protagonista de *Solitud*, de Víctor Català, i com aquestes experiències influeixen en el seu camí cap a l'autorealització.
[3 punts]

5. PAU 2019 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu aquest fragment del capítol VII («Primavera») de *Solitud*, de Víctor Català. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

***a*)** La situació de l'episodi en la novel·la i en l'evolució de la protagonista.

***b*)** El paral·lelisme entre la transformació de la Mila i la transformació de la natura.

***c*)** La reacció dels personatges masculins davant aquest canvi.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Els primers dies de maig foren una meravella; tota la muntanya, embaumada[1] de flaires,[2] resplendent de clarors, plena de cantúries d'aucells, havia perdut son aspecte feréstec[3] de mil·lenària i semblava retornar a sa jovenesa de muntanya, amb totes les dolçors de verge i totes les alegries de promesa. Cada dia, al llevar-se, la Mila hi descobria un nou embelliment, no percebut el dia abans; i descobria encara més: descobria que aquells embelliments es reflexaven en ella i que ella també, al compàs de la muntanya, feia una gran transmutació regressiva. Sos ulls, nets i clarífics,[4] mes plens de serenors malincòniques,[5] s'animaven amb sobtats llampegueigs,[6] sos llavis s'envermellien amb una intensitat fins aleshores inconeguda, sos pits prenien turgències[7] de pits de mare novella,[8] i una lleugeresa gràcil i harmònica ritmava tots sos moviments. A n'aquests canvis externs responien, en lo interior, una plenitud exaltada de sentiments i una impressionabilitat tan soma,[9] que a n'ella mateixa la desconcertaven per lo insòlits, fent-li sentir com si son ésser es multipliqués i la fes una dona nova per a cada moment de la vida. Com a les altes muntanyes llunyeres[10] del fons de la davallada, semblava que a n'ella també la tornassolés[11] tota, cos i ànima, una misteriosa llum interior. I aqueix canvi que ella sentia en si, els altres també l'hi sentien.

Un dia el pastor, abrigant-la de dalt a baix amb una mirada afectuosa, li havia advertit:

—Vaja, ermitana, digueu pas mal[12] de Sant Ponç, si seu[13] dona de bé! Ha fet amb vós com una mena de miracle. Quan vàreu vindre ací, vos se figurava[14] l'ànima contraclaror,[15] i ara doneu goig de vore;[16] seu la dona més fresca[17] i regalada[18] que haja atrapada[19] en ma vida.

1. *embaumada*: 'perfumada'.
2. *flaires*: 'olors'.
3. *feréstec*: 'esquerp, salvatge'.
4. *clarífics*: 'clars'.
5. *malincòniques*: 'malencòniques, tristes'.
6. *llampegueigs*: 'esclats de llum'.
7. *turgències*: 'plenitud, consistència, volum'.
8. *novella*: 'nova, recent'.
9. *soma*: 'superficial'.
10. *llunyeres*: 'llunyanes'.
11. *tornassolés*: 'donés reflexos de colors diferents'.
12. *digueu pas mal*: 'no digueu mal'.
13. *seu*: 'sou'.
14. *vos se figurava*: 'se us endevinava, se us podia imaginar'.
15. *contraclaror*: 'a contrallum'.
16. *vore*: 'veure'.
17. *fresca*: 'jovial, alegre'.
18. *regalada*: 'plaent, bonica'.
19. *haja atrapada*: 'hagi trobat'.

6. PAU 2019 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

2. Descriviu quatre característiques de *Solitud*, de Víctor Català, que permetin definir-la com a novel·la modernista.

[2 punts]

7. PAU 2018 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu aquest fragment del capítol IV («Neteja») de *Solitud*, de Víctor Català. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) La situació del capítol en la novel·la.

b) El significat simbòlic de la neteja en el procés d'adaptació de la protagonista.

c) L'aparició de l'Ànima i la caracterització d'aquest personatge.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Però així que escombres i esteranyinadors començaren a regnar-hi, en aquella capella, s'hauria dit que la muntanya s'esfondrava. Els sants tremolaven en llurs altars, les rates fugien esparverades de tots cantons, queien trossos de motllures corcades, es migpartien cames i braços de cera… I enmig de l'enrenou i de les espesses nuvolades de pols ofegadora, es veia a la Mila moure's i bracejar ardidament, resseguint-ho tot i no perdonant racó ni forat. La febre de la neteja l'havia presa tan follament, que sentia una excitació voluptuosa, entregant-se de ple a n'aquell gran tragí revolucionari.

I vet aquí que una tarda que s'estava enfilada en un relleix d'altar, per damunt de l'ara, rautant la cera que tenia entre dit i dit un angeló que feia de candeler, reparant de cop que minvava la claror, entrevirà el cap i vegé un home aturat en la llinda de la capella.

De pressa i una mica confosa baixà de l'altar, procurant que no se li vegessin gaire les cames. Estava roja i agitadota; els ulls, nets i cristal·lins, li relluïen sota les pestanyes blanques de pols, i el mocador vermell que s'havia lligat al cap per a amagar-se el cabell li donava un aire de bordegassot entremaliat.

L'home es quedà mirant-se-la, com sorprès.

Era un pagès de mig temps, mal girbat, amb un gec pansit de vellut blau i unes calces de pana groga estripades i cenyides al cos per una cordilla d'espart. Anava espitregat i descalç, i de la barretina posada sense gira, amb la pontorra enrere, entre clatell i orella, n'eixia un bordó ossós de color d'oli i una margera de celles que amagaven una enclotada, en qual fons s'hi removien inquietament, com dos insectes enmig de brossa, dos ullots petits, petits, de no se sabia quin color.

—Bones tardes —li digué la Mila.

Però l'home, suspès i mirant-la fixament de les fondàries de sota les celles, no li tornà contesta.

La Mila sentí que s'enrojolava més enfront la mirada desconeguda, i somrigué compromesa. Aleshores l'home, com revenint-se, desvià les ninetes amagades i es posà a riure també.

—Hu, hu, hu…! Bones tardes…

Tenia la veu ronca i reia d'una manera estrafeta, aclucant els ulls i enrutllant el llavi de dalt cap endins. Al fer-ho, ensenyava les dents i geniva superiors, i la Mila reparà de seguida que les dents eren blanques i lluents com botonets de pedra, i les genives rogenques, d'un color semblant al de xocolata.

[…]

La Mila vegé aleshores el front més estrany que hagués vist en sa vida: un front que no pareixia de persona. Llargarut a tall de pera, tenia el frontal i parietals rebaixats com per virtut d'una violent estreta circular, i el sobrecell tan reeixit, que de pols a pols li feia com una cornisa volada: el bordó aquell ossós que sortia de la barretina.

8. PAU 2018 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu aquest fragment del capítol XII («Vida enrere») de *Solitud*, de Víctor Català. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

***a*)** La situació de l'episodi en la novel·la i en l'evolució de la protagonista.

***b*)** La funció del pastor per a la protagonista.

***c*)** La relació del pastor amb la natura i la creació artística.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Un dia, quan ell acabava de parlar, ella, mirant-se'l amb una mirada rendida d'enamorada i resumint en quatre mots totes ses admiracions, li preguntà:

—Com vos ho feu, pastor, per a saber tantes coses?

El pastor somrigué senzillament.

—Jo no fai res per a sebre res, ermitana.

—Doncs, qui vos les ha ensenyades, totes aquestes rondalles?

El pastor es tirà el pelut enrere, i la pal·lidesa de son front, prenyat de pensaments, semblà fer una mena de resplendor.

—Unes, les més petites —respongué amb lentitud—, me les contaren els avis de Sant Ponç; les atres… Nostro Senyor…

I com vegés que la dona seguia mirant-lo sense pestanyejar, aclarí la misteriosa resposta:

—Con vegi un paratge nou de la muntanya, m'assegui tot solic i me'l miri bé una bella estona; i mirant-me'l, senti una escalfor en la boca del cor, i de mica en mica aqueia escalfor me se'm pugi en amunt com una fumera, i m'ompli el cap i me fa rumiar, rumiar… I com si una veu me les anés dient, me venen totes les coses que hi deuen havere passades en aqueis paratges… I per això jo digui que me les conti Nostro Senyor, perquè, digueu: pot éssere atra que la veu de Nostro Senyor aquesta que un hom se senti ací dedins con rumia?

I en els ulls serens del creador hi resplendí la fermesa d'una santa convicció, enterament innocent de presumpcions, mentre la Mila sentia que, davant l'altesa de l'elet,* ella s'humiliava fins a la pols de la terra.

* elet: 'elegit'.

Etiqueta de l'alumne/a

Institut d'Estudis Catalans

Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya
Oficina d'Accés a la Universitat

Convocatòria 2018

Proves d'accés a la universitat

Literatura catalana

9. PAU 2018 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1. La protagonista de *Solitud*, de Víctor Català, viu un conflicte entre el desig i la frustració. Expliqueu aquest conflicte vital en relació amb els personatges masculins de la novel·la. Podeu tenir en compte el valor simbòlic d'alguns elements com ara la imatge de sant Ponç o el prec al Bram.
[3 punts]

10. PAU 2010 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu aquest fragment de *Solitud*, de Víctor Català (cap. XIV, «En la creu»). Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) la contextualització del fragment en l'argument i el sentit de l'obra;
b) la caracterització dels tres personatges que hi intervenen;
c) la llengua de la novel·la, en especial la parla del pastor.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

De tant en tant, i mentre menjaven, la Mila, presa de recels, aixecava vivament el cap com per sorprendre de nou l'espieta al cim del tallat de l'Orgue, fins que el pastor li digué:

—Vos escarrasseu pas, dona de Déu; tingueu pas por que hi torni per avui a vora nostra. Anc que seguissin els civils tota la muntanya n'atraparien pas ferum, de la mala besti… Ell sotgi i fa de les seues mentris és pas vist, mes un cop se'l descobri, com si se'l dragués la terra […]. Crenyeu pas per vós, mentris jo visca. Sé pas per què, mes és així; sempre li hai fet més basarda que la creu al dimoni, i ha pas mai gosat a mirar-me de cara amb els seus uis de brúfol… Amb els coniïs, amb l'ermita, amb tota cosa s'hi desvergonyirà perquè compti amb la dreta del vostre home, mes amb vós s'hi atrevirà pas, perqué sap pla bé que no l'hi perdonaria!

El pastor deixà anar aquelles paraules en el seguit de la preocupació, mes a la Mila li anaren de dret al cor. Commoguda, amb un nus a la gola, féu solament:

—Pastor…, pastor… —i dues llàgrimes grosses, clares, li rodolaren cara avall.

El pastor s'esparpellà amb vivesa, com un tocason sorprès pel dia.

—Com és això, ermitana! Vuiu pas que vos encaganyeu amb aquestes dèries si voleu pas renyir amb mi! —Es posà a riure, esforçant-s'hi—. Feu tanmateix massa cabal de les paraules, vós, i això vingui pas a tombs… De vegades un hom xerra, xerra, sense pensar que seu dones, i després… Vaja, jaquim-ho estar ací i se'n parli pas més, sentiu? Desarem les tovaies i tornarem amunt si vos plau, si no perillaria que ens hi vinguessin a cercar amb un fanal! —I llençant els ossos i desfent el fogó d'un cop de peu, ficà al sarró els fòtils que havia tret per a l'esmorzar, i en un girant d'ulls estigué a punt de marxa.

«M'estima! M'estima!» —es declarà resoltament la dona per a ella mateixa—. «No ho vol dir, no vol que jo ho sospiti, però m'estima!»

11. PAU 2010 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

1. A partir del text següent d'Isidor Cònsul sobre *Solitud* i la vostra lectura de la novel·la, expliqueu els personatges del pastor i l'Ànima, considerant especialment què representen en l'obra, la seva simbologia i com influeixen en l'itinerari vital de la Mila.
[3 punts]

Com a elements de síntesi, el pastor i l'Ànima, forces i símbols contrapuntats de la naturalesa, exerceixen la seva influència, positiva o negativa, sobre cadascun dels components del jove matrimoni d'ermitans. Així, el guiatge del pastor és a la base de la madura determinació final de la Mila, i així mateix l'Ànima és darrere de la cursa de degradació endegada per Matias.

12. PAU 2010 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

1. A *Solitud* la protagonista es relaciona, de maneres diverses, amb quatre homes: en Matias, en Gaietà, l'Ànima i l'Arnau. Expliqueu quina relació manté amb cadascun d'ells, què representen i quin paper tenen en el procés evolutiu de la Mila.
[3 punts]

13. PAU 2010 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu aquest fragment de *Solitud*, de Víctor Català (cap. II, «Fosca»). Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) la contextualització del fragment en l'argument de l'obra;

b) la importància d'aquest episodi en la definició de les relacions de la Mila amb personatges, figures, àmbits i situacions rellevants de la novel·la;

c) el caràcter premonitori del somni de la Mila.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

I quan [la Mila] s'adormí, ja de matinada, tingué un somni turmentós. Somnià que se n'anava de l'ermita per a tornar cap a la seva terra, muntanyes en avall; sols que, com més muntanyes deixava enrere, més n'hi sortien al davant i mai acabava de passar-les totes. Fins que, camina que caminaràs, vegé una petita resplendor al lluny. «Gràcies a Déu!», pensà ella. «És el llum de ferro del pastor…» I seguí baixant, tota animada. Mes en ésser-hi aprop, s'adonà que aquell pic lluminós, que de cop s'havia tornat doble, no era el llum del pastor, sinó els ulls de Sant Ponç; del Sant Ponç de la capella, que llaurava un olivar, amb una mà en l'arada, l'altra enlaire, amb els dos dits enrampats i arrossegant de costat el peu, aquell gran peu disform, que semblava la bossa de tabac d'en Matias… La Mila, al veure el sant, tractà de fugir, però el sant l'aturà, tirant-li al cap boletes vermelles, que eren boletes de galleran; i ella, sentint-se baixar aquelles boletes fins a la boca, va pensar, amb terror, si tindria la closca foradada. Mes no: les boles li passaven pel trenc de la cella, que era obert com una finestreta, i al passar-li li feien un dolor tan viu, que ella demanà per l'amor de Déu al sant que plegués de tirar-n'hi. I aleshores el sant es posà a riure amb unes grans rialles, sacsejant el ventre de dona grossa, i dient-li, amb mofa: —Ermitana, ermitana, ermitana…! —aquell nom que a ella li feia tanta malícia. Al veure allò, la Mila sentí que el cor se li trencava, i es posà a plorar desoladament; mes el pastor, amoixant-la com a una criatura, li eixugava les llàgrimes, fent-li dolçament: —Tingueu pas por… hi posarem esca!

14. PAU 2009 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu aquest fragment del capítol XVII («La nit aquella») de *Solitud*, de Víctor Català. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) la contextualització del fragment en l'argument de l'obra;

b) la caracterització dels dos personatges que hi intervenen;

c) la funció que aquest episodi té en la novel·la, en el desenllaç i, per tant, en l'itinerari vital de la Mila i en el sentit general de l'obra.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

La Mila tremolava com una fulla. D'un gran esforç pogué fer encara:

—Aneu… aneu-se'n de seguida!

Mes ell no es mogué: semblava plantat a terra; allargà tan sols la pota de bugiot, en la palma bruna de la qual relluïa una espurna groga.

—Si voleu… eh, que sí…? eh…? —I tirà als peus de la dona una moneda d'or; la moneda rebotà amb un dring sonorós.

La dona, al veure-la, havia reculat fins a la paret, com si acabés d'aparèixer-li un monstre. A ell els ulls invisibles li guspirejaven sota les bardisses, com el dia aquell en què despertaren a ella en les feixes dels ametllers.

Veient-la que no deia res:

—En voleu dues…? Vos en donc dues… —murmurà— i una altra moneda caigué i rodolà fins a sota la taula.

—No, no! —xisclà la dona, encastada d'esquena a la paret—: Aneu… aneu-se'n!

Però ell, en lloc d'anar-se'n, donà un altre pas. Bleixava sorollosament pels narius oberts, i tremolava tot com picat per la taràntula.

—Contes, doncs…? Totes…? Les voleu totes…? —i, ràpidament, anà tirant monedes i més monedes als peus de la dona.

Aquesta no es movia ni deia res: havia perdut paraula i acció, talment com si la caiguda vibrant d'aquella pluja d'or l'hagués encegada. Però, de repent, la mateixa força del terror la desencantà, i sentint que li brollaven ales en els peus, d'una gran revolada esfereïda es llençà cap a la sala fosca.

Sentí distintament el bramul de la fera burlada, i de seguida son glapit furiós que se li abocava al darrere. Perseguida per ell i denunciada pel mateix embat de sa fugida, passà com un llamp per la cambra del campanar, s'engolí per l'escaleta de la capella, esbiaixà aquesta i, bo i enmig de les tenebres, arribà i tot fins a la portella del reraltar; però de cop, al traspassar-la, quelcom s'entravessà a son pas i la dona, llançant un ahuc penetrant, rodolà d'un capgirell sobre les lloses…

Veié una gran lluminària i cregué que la vida li mancava; mes, abans de perdre del tot la coneixença, encara sentí caure-li al damunt i enfonsar-se en ses carns la grapa peluda i l'alenada roent de la fera.

15. PAU 2009 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

2. Malgrat que *Solitud* va ser publicada per capítols a la revista *Joventut*, es tracta d'una novel·la tancada amb una estructura molt definida. Expliqueu aquesta estructura tot relacionant-la amb el sentit de la novel·la, entesa com el viatge interior de la Mila (descobriment de la seva individualitat), en paral·lel al viatge físic (temps i espai).
[2 punts]

16. PAU 2009 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

1. A partir del text següent de Jordi Castellanos sobre *Solitud,* reflexioneu sobre el sentit de la novel·la, fonamentat en l'itinerari vital de la Mila a la recerca de la pròpia individualitat, en contacte amb els personatges de la novel·la, i la relació amb la temàtica del modernisme.
[3 punts]

Es tracta, en efecte, d'una novel·la tancada que gira entorn d'un viatge iniciàtic, realitzat en un doble pla: l'extern, amb un cicle espacial i temporal d'ascens i descens de la muntanya; i l'intern, que porta al reconeixement de la pròpia individualitat […]. El tema de *Solitud*, doncs, és el de tota novel·la modernista: la recerca de la pròpia individualitat i de la possibilitat d'assolir una existència separada i lliure més enllà dels determinants còsmics i socials.

17. PAU 2008 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

1. Expliqueu el procés evolutiu, intern, que pateix la Mila a *Solitud*, de Víctor Català. Quin paper hi tenen en aquest procés els altres personatges, especialment en Matias, el pastor, l'Ànima i l'Arnau?
[3 punts]

18. PAU 2008 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu el fragment següent del capítol XIII («El Cimalt») de *Solitud*, de Víctor Català. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):
— el que revela el fragment sobre els sentiments de la Mila i el seu estat d'ànim;
— la diferència entre en Matias i el pastor;
— el paper del pastor segons la Mila.
[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Allà, a una dotzena de passes s'estava ell [en Gaietà, el pastor], esperant-la, aturat, amb son aire calm i serè de costum i amb l'eterna rialleta vagant sobre sos llavis.

La dona es vegé amargament ridícula a sos mateixos ulls. Ell tenir un mal punt? Ell tractar de prendre-la amb l'avidesa folla del desig o amb la fortalesa engallardida d'una gran voluntat? Quina bogeria…! I l'evidència d'aquella nova decepció li fuetejà vergonyosament el rostre com un sarcasme. Se sentia bella, saborosa, cobejable i cobejada pels homes; les feres vicioses de l'aplec primer, les colles ciutadanes de caçadors després, i a tota hora la plenitud anhelant de la seva ànima li ho havien prou demostrat. Doncs, si així era, per què no la cobejaven també, per què no mossegaven en ella com en fruita dolça i madura, a punt, aquells dos homes —en Maties i el pastor— als qui ella havia volgut fer do generós de si mateixa? En Maties la tenia com es tenen totes les habituds: sense cap encís, sense cap sorpresa, sense cap recança: ni una espurna del caliu sagrat havia pogut prendre en aquella animeta freda per a animar-la i fer-li brollar la flama enartadora. I el pastor? El pastor no la tenia ni la voldria tenir de cap manera. Abans, com després de la desfeta, havia estat per a ella el mateix que per a la jove del mas, que per a en Baldiret i fins per a les mateixes bèsties, una mena de providència benefactora que tot ho emparava per igual, sense distincions ni preferències.

3

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés

Proves d'accés a la Universitat. Curs 2007-2008

Literatura catalana

19. PAU 2008 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

2. Al final del primer capítol de *Solitud*, de Víctor Català, la Mila, en mirar el panorama que veu des de prop de l'ermita, exclama: «Quina solitud!», i la darrera frase de la novel·la, referint-se també a la Mila, és la següent: «Les filtracions de la solitud havien cristal·litzat amargament en son destí». Com interpreteu aquesta darrera frase en relació amb el personatge de la Mila i l'evolució que experimenta al llarg de la novel·la?

[2 punts]